

АВТОМАТИЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

студентка гр. Ф-91 Коваль В. О.

Початком відкриття ери комп'ютеризації банківської діяльності вважаються 60-ті роки, коли на Заході з'явилися перші автоматизовані системи бухгалтерського обліку операцій по клієнтських рахунках та платежі по чеках. А у 70-ті роки ця технологія була поширена й на роботу з клієнтами.

На початку 90-х років виникла і почала інтенсивно розвиватися мережа комерційних банків України. З виникненням великої кількості банківських установ і переходом до ринкових відносин постала проблема використання у їхній діяльності сучасних інформаційних технологій.

У 1994 р. НБУ було прийнято стратегічне рішення щодо впровадження системи електронних розрахунків/платежів (СЕП). Ця державна платіжна система об'єднала засобами електронної пошти в єдиний інформаційний простір всі комерційні банки України. СЕП створювалася як багаторівнева система «брутто»-розрахунків.

Впровадження СЕП дало змогу відмовитись від використання поштових та телеграфних авізо, значно підвищити швидкість, якість і надійність виконання платежів, забезпечити безпеку та конфіденційність банківської інформації. СЕП побудована і функціонує на міжнародних стандартах, виконуючи обробку і передачу повідомлень. Кожен комерційний банк є самостійним учасником СЕП і може вибрати одну з моделей обслуговування кореспондентського рахунку, яких зараз налічується сім. Банки, які мають власні платіжні системи, виходять лише на рівень Центральної Регіональної Палати із загальними консолідованими сумами. СЕП дає змогу НБУ щоденно на десяту годину ранку мати актуальний баланс банківської системи України за попередній день. За допомогою СЕП щодня обробляється більше як 300 тис. платіжних документів на суму близько одного мільярда доларів США.

Безумовно, будь-яка комп'ютерна система, СЕП не є чимось сталим; це – система, яка постійно удосконалюється і розвивається.

В НБУ функціонує електронний депозитарій для управління державними цінними паперами. Впроваджено для автоматизації масових готівкових розрахунків – пластикові картки, а саме VISA, EuroPay/Master Card та інші.

Для залучення нових клієнтів та створення зручностей щодо їхнього спілкування з банком у багатьох банківських установах впровадження успішно функціонує система «Клієнт-банк». Впровадження такої системи дає змогу клієнту спілкуватися з банком і виконувати платежі, не виходячи з свого офісу, що, безперервно, підвищує привабливість банку при виборі його клієнтом.

Слід зазначити, що деякі українські комерційні банки є учасниками міжнародної фінансової телекомунікаційної мережі SWIFT.

Але якщо характеризувати ситуацію в цілому, то більшість автоматизованих банківських систем розроблені як файл/сервісні системи, що зорієнтовані на використання персональних комп'ютерів, працюють у локальній мережі і функціонують у середовищі таких СУБД, як Clipper, FoxPro, db_Vista, Clarion, Vtrieve та інші. Це стосується як систем, розроблених силами спеціалістів банку, так і більшості систем, що пропонуються фірмами – розробниками банківських систем.

Системи, зорієнтовані на використання таких засобів, безумовно, відіграти велику роль у становленні банківської технології і створенні концепції автоматизації банківської системи, але на сьогодні такі системи застаріли і мають ряд недоліків.

Більшість банківських задач, що автоматизуються зараз, це переважно облікові, які можна віднести до класу задач OLTP (On-Line Transaction Processing). Дуже незначна часина в автоматизації банківських систем належить аналітичним задачам типу OLAP (On-Line Analyse Processing Systems), за допомогою яких вирішувалися б такі задачі, як аналіз ресурсів, активів, прибутковості, стану фінансових ризиків, оцінка ризиків тощо. Майже відсутні в автоматизації банківських систем задачі класу DSS (Decision Support Systems) підтримки прийняття рішень, за допомогою яких можливе прийняття оптимального рішення при вирішенні не структурованих чи слабо структурованих проблем.

У зв'язку з переходом на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку інформаційні банківські системи практично розробляються заново на принципово нових засадах. Змінюється не тільки склад задач, а й відбувається перехід до нових програмно-апаратних засобів.

Основним напрямком удосконалення інформаційних технологій в банках є перехід від «файл/серверних» систем до систем типу «файл/сервер» з використанням професійних розподілених реляційних СУБД, зокрема, таких як Sybase, Oracle, Informix та інших.

Отже, банківська справа на сучасному етапі – це галузь, яка є передовою з точки зору впровадження сучасних інформаційних технологій.

Науковий керівник: доц. Олійник В.М.